

F R I F A G B E V E G E L S E

Nr.44

6.desember 1941

Kamerater!

Nazipampene i L.O. har hele tiden forstått at de ikke ad villig vel vil makte å få de norske arbeidere omvendt til nazismen. Förste dagen de overtok fagorganisasjonen har de derrfor, med påtry fra Nasjonal Samling og støtte fra de tyske innbrudsmenn, presset ø truet tillitsmenn og medlemmer for å få dem til å bøye ryggen for "ordningen". Direktiv på direktiv er gått ut, nettet blir stadig snö trangere og trangere sammen. Medlemmene har absolutt ingenting å si lengere, det er de høye kommisærer som bestemmer alt. Maktberuset ø plaget av sin slitte samvittighet har de gjort overgrep på overgrep med henlikk på å tvinge arbeiderne i kne for den nazismen de sjøl solgt seg til.

Nå har de usle fyrne tatt et skritt videre. Fra press og luror i har de nå tatt spranget over i det systematiske angiveri.

Foranledningen er vanskeligheten med å få inn kontingent. Til tross for forordningen fra sikkerhetspolitiets sjef, Rediess un standrettsdagene, der det kunngjordes at unnlatelse av å betale fag foreningskontingent ville bli betraktet som sabotasje og behandlet etter, til tross for at de nye makthavere i L.O. har utnyttet denne forordning på det groveste til trusler og press, og til tross for at de har funnet en snodig ordning til å få inn kontingentostansene gjennom en mild "avbetalning" - så gát det likevel tråere enn trått med å få kontingen ten inn. Den faktiske situasjon er i en sum slik: de som kan greie å skulde unna kontingen ten lar være å betale! Det er stadig svikt i kontingentinnbetalingen og den henger sammen med manglende interesse det alt overveiende flertall av de norske arbeider for å opprettholde en fagorganisasjon som er et underbruk under voldsherrene fra det 3.rike og det norske krypet som ligger på buke for dem.

Det har ikke lykkes for Meyer og Erling Olsen å løse problemet med å få kontingen ten inn. Hva så? De går dit de kan få hjel De tiller seg å opptre som angivere til Gestapo, som så på sin side påtar seg avstraffelsen av de gjennstridige.

Så dypt er de sunket!

Erling Olsen og Kåre Bakken har sendt ut et rundskriv som for alltid vil stå som et dokument over svikernes skjendsel - rundskriv nr.171.

Det heter i dette rundskrivet:

"Det er til Landsorganisasjonen innkommet forskjellige spørnål om hvilke forholdsregler som bør tas mot medlemmer som fortsatt nekter å betale sin kontingent og å ordne sin kontingentrestanse.

Landsorganisasjonen vil i den anledning vise til sitt rundskriv nr. 88/1941 av 16/9 d.å. og til forordning av Der Höhere S.S. Und Polizeiführer Nord, Rediess av 13/9 d.å. De medlemmer som nekter å betale sin kontingent setter seg ut over denne forordning og vil således bli dratt til ansvar for vedkommende tyske rettsinstans.

Disse medlemmer bør etter Landsorganisasjonens mening gis en siste frist til å begynne og betale kontingensten. Hvis dette ikke bringer det fornødne resultat, blir saken å oversende til Det Tyske Sikkerhetspoliti gjennom Landsorganisasjonen.

Jeg ber forbundet sørge for at dette blir gjort kjent for medlemmene".

Hvordan gjør så forbundene medlemmene kjent med at masseangiveriet nå skal settes i system?

Kommisærerne fortier ganske enkelt hva som er hensikten! De har bare sendt ut en "anmodning" til foreninger og stedsstyrer om at medlemmer som nekter å betale kontingent, "må bli innrapportert til forbundet innenutgangen av året". De pålegger avdelingsstyrone å gjøre medlemmene oppmerksom på at de i slike tilfelle handler mot forordning av 13. september d.å. og at dette kan få alvorlige konsekvenser, men novner ikke et ord om at det er nazikommisærens mening å bruke de rapporter de får til angiveri overfor Gestapo.

Men det er altså meningen. Det er soleklart at ingen hederlig foreningstillitsmann vil medvirke til at kamerater kommer i Gestapos klør. Det er ingen grunn til å sende inn disse rapportene. Vil angiverne ha greie på hvem som nekter å betale kontingent, får de skaf seg kunnskap om det sjøl. Ingen må hjelpe dem!

Tyskernes fengsler og konsentrasjonsleire er fyllt av gode organisasjonskamrater, hvis eneste forbrytelse er at de har opptrådt som nordmenn og gjort sin plikt overfor organisasjonen og kameratska. Ingen av oss løfter en finger for å hjelpe nazikjeltringene, når de uten skrupler vil utlevere flere til sadistene i Victoria terasso!

-V-

"Fritt Folk"-redaktör blir pressesjef i L.O.

Erling Traaholt er allerede ferdig i L.O. Det var bare ett

til seg den ledige stillingen som forsorgsjef i sin hjemby, Drammen. Det er et mye feitere bein, og kjenner vi Traaholt rett vil han fortsette å klatre når han først har fått fotfeste i Drammens administrasjon. Nå er ordførerstillingen blitt ledig dernede ved at politimester Berge er forflyttet, og så dårlig bevendt som det er med folk i N.S. i Drammen, kan en rolig gå ut fra at Traaholt alt går med den jobben i sin sure mage. Men han er en av de nyomvendte, så det er mulig han må gå på gress en stund..

Traaholts etterfølger som pressesjef er om mulig et interessantert kapitel. Det er ingen ringere enn kaptein Odd Melsom, en av de førende landsforredere i Quislings nærmeste krets. Melsom har hittil om ikke i navnet, så dog i gavnet, vært "Fritt Folk" s politiske redaktør og lederskribent. Det er ganske symtomatisk for hvor viktig N.S. anser nazifiseringen av fagorganisasjonen å være, at de setter en sånn mann som presseleder i L.O.

Melsom er en fullstendig ukjent mann for de fagorganiserte. Han kan gå ut fra at han, sitt glatte vesen til tross, også vil bli en ulikt mann. For ikke å bruke sterke uttrykk.

Det begynner å bli nokså mange av Melsom-typen i Folkets Hus nå. Men jo flere landsforredere og klassefiender som trekkes på, jo ensommere blir de nye "ledere".

-V-

Osvald Olsen,

som nå fyller de tyskkontrollerte avisene med tåpelige "avsløringer", er en notorisk kjeltring. Han var i noen år i arbeid som journalist i "Oppland Arbeiderblad" i Gjövik, men måtte til slutt sparkes på grunn av fyll og underslag. Olsen hadde den leie uvanen at han forgrep seg på de pengene han innkasserte for avisen (for abonnement og annonser) når han reiste i bygdene! Han ble tatt til nåde flere ganger, men til slutt ble det uutholdelig med en slik slyngel i staben, og han ble kastet på dør. Og så havnet han der slike pleier å havne - i N.S. Og nå driver denne fyren og "avslører" skikkelige mennesker, som alle vet ikke kan påføres noe uhederlig i deres forhold til organisasjonen.

Vi kan imidlertid gå ut fra at Trygve Lie og de andre Olsen nå skriver dumme ting om (så dumme at folk ler av sprøtet), vil sette ham på plass når den tid kommer - om ikke så lenge.....

-V-

Teaterbesøket stimuleres:

De som finner på å gå i Nationaltheatret nå om dagen blir ensomme. Der er det med tukt å melde ikke trangt om plassen. Nå ser det

I forrige uke kom det ønskje til fagforbundene om at de funksjonærer og tillitsmenn som ønsket det, kunne få fribilletter til forestillingen lørdag og søndag. Det var imidlertid ikke mange som fulgte innbydelsen. Noen få svake sjeler lusket ived. De vil bli husk for det soskap å velger!

Streiken mot "Nationaltheatret" og Deutsches Theater er uhy effektiv. Folketeaterforeningen er av dem som får merke det. Billetsalget til disse teatrene er yngelig lite. Til "Nationaltheatret" ble det solgt under 20 billetter, til Deutsches theater fra 2 til 3 billetter.

-V-

Nazikorrasjonen i Oslo kommune.

"Ordfører" Fritz Jønssen har bestemt at elever ved de skolen som har vært luftet og hvis foreldre er medlemmer av N.S. skal få ett gitt skolepengene for den tid skolene stod. Men skolepengene for alle de andre elevene skal betales'. Dette regnes ikke for korrasjon, det er bare "ny tid"... En sykepleierskolelev som er medlem av N.S. Astrid Wendt, har fått permisjon av sin kampfelle, medisinaldirektør Østrem, for å gå på jentehirdens såkalte Førerskole. Medisinaldirektøren mener imidlertid at hun - til tross for at hun mangler 4 måneders praksis på sine 3 læreår - skulle gå opp til eksamen før jul, hva det etter gjollende praksis ikke er adgang til. Rådmannen har frarådet at hirdjenta fikk gå opp til en slik ekstra eksamen for se sjøl, men "ordføreren" har nå bestemt at hun skal få lov til det.

"Ordføreren" har avsatt Forliksrådet og satt inn følgende N.S.-størrelser som nytt forliksråd: Bortin Johannesen, frk. Dora Bul og blikkenslagermester Kulsrød. Var det noen som nevnte betryggende rettspleie?

"Ordføreren" har videre foretatt en del andre oppnevnelser: Ingeniør Olay Heli er tilsatt som ny reguleringssjef. Inspektør Bjarn Krag-Brynhilsen er oppnevnt som medlem av fattigstyrret etter maskinemester Halfdan Wiggaard som har bodd seg ontlediget.

Robert Moen er hvæskjediget fra sin stilling ved Leiegårdskontoret i henhold til Reichskommissars forordning av 4/10-40.

-V-

Sjøfolkene og syketrygden.

I følge "London Gazette" for 30/11 ble det i siste statsråd vedtatt et tillegg til lov av 6/5-1930 om syketrygd. Denne har i det vesentlige interesse for norske sjøfolk på norske skip. Etter tillegg

et skal full refusjon ytes i sykdomstilfelle opp til ett år for sammensykkdom. Dessuten skal den avmönstrede ha rett til trygd i måned etter münstringen.

- Samme blad meddeler at det er opprettet norsk skole i England for de barna som fulgte med etter flåtebesøket på Svalbard.

-V-

inskene

er mislornöid med Danmarks tilslutning til Anti-komminternationen. Samme dag som Danmark underskrev kom det til store demonstrasjoner i Kjøbenhavn. Studentene samlet seg på slottsplassen, og synte Ja vi elsker dette landet" bok de få nordiske flagg dro de fulgt av flere menneskenasser til Rådhushallen. Her grep politiet inn og splitte menneskenassen. Avisene fikk ikke lov til å omtale demonstrasjonen som om den var den som "trafikkslopp".

-V-

teatrene

er stadig under nazistisk press. Likevel lever det innen all rettsel i teaterverdenen en sterk trang til å kjempe ned i den nasjonalrigjøringskamp. Ikke minst vil et stykke som "Prestegården og Öya" av Henrik Ryttor på Det Norske Teatret stå som et levende symbol på god norsk innsats både av forfatter og skuespillere. De saftige rebuslikker blir da også ofte hilst med stormende bifall, mens publikum sitter dyrepet da David Knudsen som presten til slutt leser bönnen for det norske folket.

Det er ikke så latt for de tyske lakeier med Finn Halvorsen svissen å stoppe denne utviklingen. De har derfor nå slått inn på ebybane. Således er det nå gitt almindelig forbud mot å spille svensk teater ved teatrene. Likeens er Aksel Kielland (Tattler) forbudt for cenen.

-V-

ringkastingen

lever fremdeles i sin skyggetilverelse. Hvem vet for eksempel at Kringkastingen etter Sverre Grøner har hatt en ny instruksjon orgengymnastikken. Joda, en tid har Bruun Lie hatt kommandoen. Men det jo snart oppdaget at den norske ungdom ikke har radio og at nazisene best liker å strekke seg i senga om morgen. Derfor ble morgen-gymnastikken sløyfet. Seks uker etter fikk Bruun Lie besök av Sylow-reutz. Denne opplyste at han fant det urimelig at Kringkastingen hadde medarbeider som ikke var medlem av N.S. Da han fikk høre at medarbeiderkabet var opphört for 6 uker siden, gikk han beskjennet bort

-V-

tadig med arrestasjoner.

I Patentstyret har det foregått en omfattende arrestasjon. Å grunnlag av et løst angiveri er 20 mann arrestert. 13 ble straks løslatt mens 7 ble sittende. Forfatteren av angiverskriftet er Morten en i Patentstyret.

En del kjente menn i Telegrafverket er likeens arrestert. Det er telegrafbestyrer Elliesen, Gjøvik, telegrafekspeditør Thorliassen, Borstad og brødrene Suleng, som er ekspeditører i Bergen. I lesund er Ingrid Kristensen og Sövik arrestert. Det er tydelig at telegrafverket skal avfolkkes.

Direktør Mr. Lange-Nielsen i Statens Pensjonskasse er også arrestert.

I Kristiansund er det arrestert 15 mann ved Postkontoret.

-6-

Hva om statsborgerkap.

Kst. Hagelien har nå laget en ny forordning som bestemmer at han har rett til å frakjenne norsk statsborger hans statsborgerrett, når han oppholder seg i utlandet og viser en adferd "som vidner om fiendlig sinnelag mot den norske stat og er egnet til å skade dens interesser". Han kan også bestemme at formuesverdien som tilhører noe som frakjennes eller tidligere er frakjent sin statsborgerrett skal i dras til fordel for statskassen.

Denne forordning må da være overflødig. Det norske folket har jo ikke hatt noe statsborgerkap siden 9. april 1940. Og sin egen dom kan da virkelig enhver miste hver dag uten lov og dom slik som de nå er.

-V-

"rets li skatur

er sterkt preget av tiden. Alle de tanker som ikke kan få utsyn i avisar og tidsskrifter, finner vi igjen i literaturen. Tidens tanker opphøyes til tidens kunst. Det er dette Finn Halvorsen kaller for "flukten fra virkeligheten" i sine anmeldelser. Nazistene tåler naturligvis ikke å se folkets åndelige liv få utslag i fordekte angrep på nazismen. Det kunne være fristende å gi prøver på denne form for litteratur. Dessverre tillater ikke plassen det. Vi skal bare innskrenke oss til et litet dikt av Martin Vestlien i hans diktsamling "Krisetid" som er kommet på Gyldendal norsk forlag:

For mat og drikke skal ingen klage,
for alt er brukbart og godt og bra,
men kraftig helse og krøtternage
er sjølsagt noe enhver må ha.

Vi bruker ugras fra potetsenga,
ja, eter gras som ei gammal ku.
Snart kan vi ha ne i klöverenga,
at det blir herlig det kan du tru.

Vi drøyer på tobakkens kvota
med karva rödlök og sneber,
og lager himbrendt av siseirota,
mens gamle buksor blir brukt som gjer.

-V-

Hva med kooperasjonen?

Erling Olsen har sendt følgende til samtlige forbund i Landsorganisasjonen:

"Landsorganisasjonen vil med dette utbe seg oppgave over hvilke økonomiske interesser forbundet har i: 1) Norges kooperative Landsforening (med tilhørende bedrifter), 2) Oslo Samvirkelag, 3) A/S Samvirkebanken, 4) Forsikringsselskapet "Samvirke".

Det er tydelig at det her skal foregå noe. Det er vel ikke natt nazistene har sikret seg fagorganisasjonen, nå skal vel også samvirkebevegelsen nszifiseres?

-V-

Avtakjedigelser i Telegrafverket.

Den nazistiske ledelsen i Telegrafverket fortsetter med nye oppsigelser av arbeidere og tjenestemenn. Nå er det de som har vært organisasjonenes talsmenn som er fjernet. Således er Arthur Ruud, tidligere formann i Norsk Telegraf & Telefonforbund, avskjediget. Först ble han fjernet som formann i forbundet fordi han hadde tjenestegjort under felttoget i Nord-Norge. Nå skal han heller ikke ha rett til arbeid i offentlig tjeneste. Ruuds etterfølger i forbundet, Bernhard Andresen, er også avsatt fra Telegrafverket. Under det berømte møtet i Stortingset i fjor hvor bl.a. Ludvik Buland ble nominert

Andresen avsatt i forbundet. Medlen av forbundsstyret, Anders Mörk, er også sparket ut av sitt arbeid. Ivar Riise, Olav Skeie, Einar Johansen og Odin Hovland, Bergen, har lidd samme skjebne.

-V-

Fett.

Av og til er den engelske krigsforsel helt brutt sammen. Til andre tider er f.eks. blokaden av Norskekysten helt effektiv. Slik er det i et hvert fall når maten blir borte. Nå mister vi melken og fett-
rasjonen skal ytterligere nedsattes. Straks blir det förstesidestoffet "Fettimporten er stoppet på grunn av engelskmennenes blokkade av Norge". Heretter skal vi ha en quart liter skummet melk om dagen og tredve gram margarin. Når så alt annet matfett er fjernet, blir det ikke stort igjen.

Men vi må gjennom dette også. Den tyske krigsmaskinen må smøres ser det ut til, selv om det skal være med fettet som skraperes av maten vår.

-V-

Landsbygdas organisasjoner skal også utslettes.

Med avsettelson av ledelsen i Norges Bondelag klarte nazistene å legge denne organisasjonen helt øde. Medlemmene og underavdelingene forsvant som dugg i sola. For å rette på dette er det nå meningen å tvangsorganisere hele landbruket i en ny organisasjon, Norges Bondesamband. I denne skal alt ristes sammen. I et intervju opplyser således kst. Frotheim at Bondesambandet skal omfatte fylkenes landbruksråd, jordstyrrene, skogselskapene, skogrådene, melkesentralene, eggsentralene, kjött- og fleskesentralene, hagebrukets og gartneriene omsetningslag, pelsdyravlslagene, fiskerorganisasjonene og endelig Skog- og Landarbeiderforbundet.

Hvordan et slikt uensartet organisasjonsarbeid skal drives interesserer ikke hr. Frotheim. Er det mangel på habile folk til å sette inn i ledelsen i de enkelte organisasjonene, er det bare å bunte i haug og la det dø ut og plante "solkorset" på toppen. Det er nå en gang dödsmerket her i landet!

-V-

Matrassia i privathus i Stor-Oslo.

Tyskerne fortsetter sitt tjueri av mat her i landet. Og en næste en omfattende russia i private hjem i Oslo og Aker de to første dagene i denne uka som en opptakt til det som videre skal komme.

Nå er det imidlertid næsto trolig at det er matsituasjonen som alt nå er så prekær at det av den grunn er nødvendig å begynne å tömme privatfolks kjellere for det som eventuelt kan finnes der. Slik som rassiane denne gang fortønnet seg er mer nærliggende å oppfatte der som en ren chikane mot dem det gikk ut over.

De som ble hjemsøkt var først og fremst kjente politikere og organisasjonsfolk, bl.a. en rekke av våre ledere som sitter i tyskerne fengsler, videre kjente folk fra nærings- og forretningsliv, leger, advokater osv. Over det hele folk som står i front mot N.S. Over det hele folk som står i front mot N.S. Det ble gått etter lister som var utarbeidet på forhånd, og det ser ut til at det var de forhatte "jössingene" som skulde unngjelle. (Til vår store forbauseelse kom ingen på besök til "Fri Fagbevegelses" redaksjon. Vi har da virkelig regnet oss for gode jössinger. Men de har antagelig så god greie på oss at de visste at noe mat i kjelleren, det har vi ikke.)

Det var ca. 1000 hjem som var utsatt for rassiasjon.
I løpet av en uke var maten borte og holdt på hele dagen

igjennom og fortsatte tirsdag. Matspionene gikk to og to, en politimann og en hirdmann. De endevendte alt og noterte hver smitt og smule, poteter, grønnsaker, mel, syltetøy, hermetikk og alt annet av matvarer, trøn, frukt, tobakk og drikkevarer, klær og sko. De ga beskjed om at alt de hadde skrevet opp ikke måtte røres før det kommer en forordning.

Den forordningen skal etter hva vi erfarer gå ut på at folk får rett til å ha mat m.v. for 7 dager. Det som er over dette er av det onde. Hva skal gjøres med det, får vi vel vite snart. Rassiane skjedde på ordre av Det tyske sikkerhetspoliti.

Norges potettyv nr.1.

Rundt omkring i landet foregår det i disse dager en større rekvisisjon av poteter til den tyske krigsmakt. Forsyningsnemndene gir ganske enkelt ordre om at bönderne skal avgive mesteparten av sin avling. Selv småbrukere slipper ikke fri. Således må selv de som ikke har mere enn 500 kg. over sitt personlige behov ut med dette. Disse rapportene strømmer inn fra alle kanter, og vi har bestemt oss for å bringe klerhet i forholdet. En annonse i dagsavisene ga oss sporet. Erkekjeltringen Aage Hjersing trådte nøylig plutselig fra som potet- og grønnsakgrossist. Ved nærmere undersøkelse viste det seg ganske riktig å være mannen bak de tyske rekvisisjoner av poteter. Her har sannelig tyskerne vært heldige. Underslageren, falskneren, brannstifteren, konkursmakeren Aage Hjersing skal forestå oppkjøp. Mannen som ingen vil få en knappenål på kreditt. Mannen som ingen tør låne en fyrstikkeske til å tente pipa ned engang, fordi de vet at den blir borte mellom fingrene på ham. Det sies at Hjersing i oktober kjøpte opp poteter til tyskerne for 9 mill.kr.

Presset begynner.

Nå har tillitsmennene i fagorganisasjonen fått seg tilsendt innmeldelsesskjemaer fra Nasjonal Samling. Det samme er tilfelle med de fleste funksjonærer. Det er den første føleren på bred front som melder seg. Naturligvis vil ikke dette føre noe med seg. Men etterhvert vil presset øke. Nå gjelder det å være rak i ryggen. Innmeldelse i Nasjonal Samling betyr jo selvutslettelse. All framtid er et lukket land.

Nei, nå når krigens endelige slutt nærmer seg med raske skritt etter hvert som de tyske resurser ebber ut, gjelder det å tåle trykket så en med friske krefter kan ta fatt på oppbygningen av det frie, demokratiske Norge. Det er menn og kvinner med uplettet skjold, som skal til når vi etter tar fatt på reisningen av vår egen FRI FACEVEGELSE.

Utdrag av London-Nytt 4/12-41.

Sydfronten: Den tyske hær på fullstendig tilbaketog mot Mariopol. Tyskerne etterlater seg mesteparten av utstyret.

Moskvafronten: Det tyske press på flankene mindre enn før, men de presser fremdeles på på midtavsnittet. Framstøtet øst for Leningrad stanset. De tyske angrep på Tula stagig voldsommere.

Libya: Opphold etter hovedslaget. Store kamper vest for Bardia. Dårlig vær hindrer større operasjoner.

Nasjonale jugoslaviske tropper kjemper stadig hårdnakket. Flere heldige operasjoner er gjennomført. Tyskerne forsterker grensen mot Bulgaria.

En italiensk jager er senket i Middelhavet av engelskmennene.

Siste vits: "Tyskerne skal nå rekvirere 200 mann fra Akers mek.verksted for å banka rust av Hitlers jernring rundt Leningrad".

I en av byens avisar kunde en forleden på en av sidene i overskriften lese: "De russiske armeer er beseiret". Men på første side i samme blad kunde en lese "at russerne ved Rostow er tallmessig overlegende".